

„RIADENIE VODNÝCH ZDROJOV ODOLNÉ VOČI KLIMATICKEJ ZMENE PRE POĽNOHOSPODÁRSTVO, OBČANOV A EKOSYSTÉMY“

BLOK 4: „Životné prostredie a voda“

Voda ako základ biodiverzity a udržateľných ekosystémov

Autor: Mgr. Michal Rácik, 19.04.2024

1

Dopady zmeny klímy na vodné ekosystémy

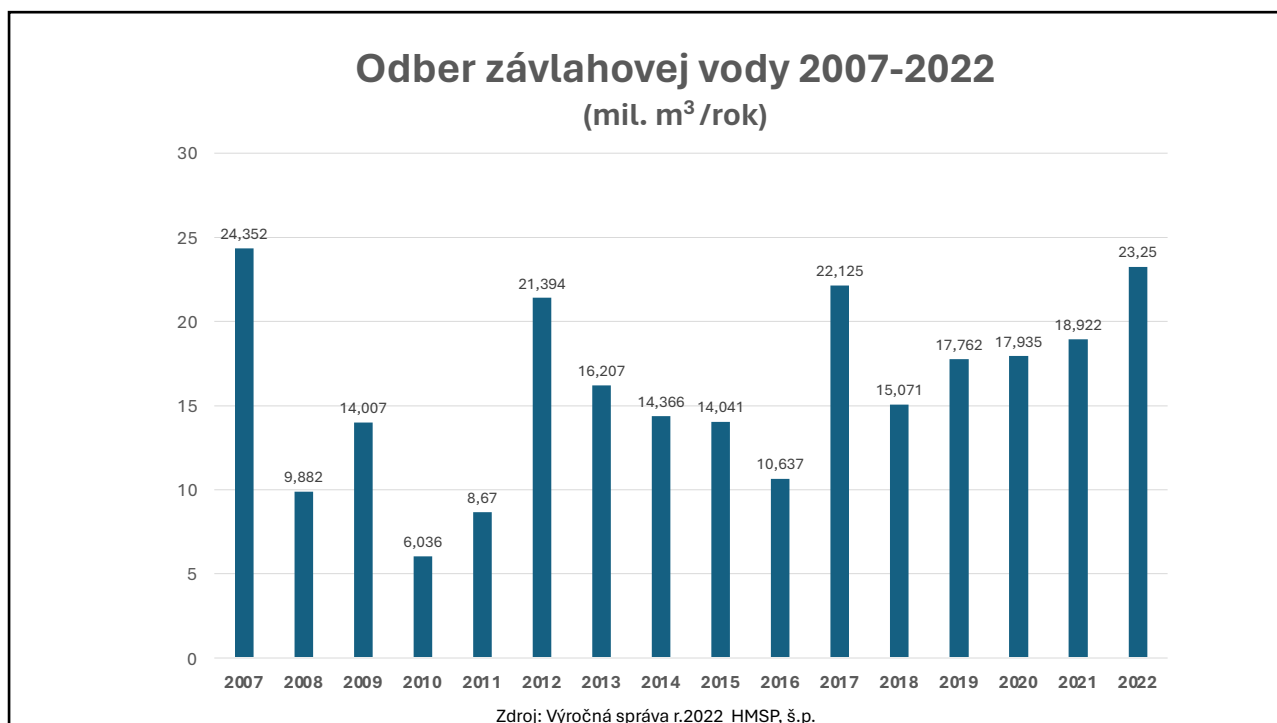
- Tlak na vodné ekosystémy SR (o ktorom sa nehovorí ...)
- Skrátenie obdobia súvislej snehovej pokrývky (100-130 dní) a extrémny počasie
- Podľa § 3 ods. 4 zákona č. 364/2004 Z.z. je prioritné určenie podzemných vôd na pitné účely (tz. vylúčenie poľnohospodárskych závlah z podzemných vôd v niektorých lokalitách).
- Podľa § 9 č. 364/2004 Z.z. vody určené na závlahy. Kvalita vody na závlahy STN 75 7143:1999 a NV SR č. 269/2010 z.z. V znení neskorších p.
- Obmedzené možnosti užívania povrchových zdrojov vôd na závlahy – zlá kvalita a nedostatok pôvodných akumuláčnych kapacít pre sedimentom zanesené vodné nádrže a v praxi nerealizovateľný zákon č. 188/2003 Z. z.
- Dopad zvýšenia teploty prostredia na vodu - zmena kvality vôd nie len pre ryby, ale aj pre závlahu
- Všetky scenáre klimatického vývoja počítajú s nárastom vlhového deficitu v pôde. Máme dostatok stratégií odborníkov, už len sa prakticky rozhábať, odbyrokratizovať a reálne začať navyšovať akumulácie všetkých druhov vôd v krajine!

2

Závlahy v SR

- ❑ Všetky veľké závlahové zdroje v SR spravujú Hydromeliorácie, š.p. (HMSP š.p.)
- ❑ Závlahy boli štátom vybudované r. 1956-1989 vo výmere približne 368.000 ha (v evidencií 320.000 ha), tj. priemerne 11.000 ha/rok.
- ❑ K dnešnému dňu nie sú závlahy zapísané v KN (ochranu iba čiastočne supluje § 53a zákona č.364/2004 Z.z.)
- ❑ Aktuálne využívaných 55.000 ha, tj. 15 % z existujúcej výmery závlah
- ❑ Za 2022 HMSP, š.p. eviduje odber vody na závlahy = 23,25 mil. m³. (v r.1991 bol odber 250mil. m³), využívame tak približne cca 10% schválených kapacít vody
- ❑ Je tempo budovania/obnov závlah na adaptáciu k zmene klímy postačujúce?

3

4

Legislatíva vôd SR v praxi

- Pr. dĺžka HG prieskumu po schválenie záverečnej správy pre zdroj podzemných vôd v kategórií B (nad 1250m³/mesiac) podpísanej MŽP SR je v praxi 1-1,5 roka (pozn. do doby doručenia ministrom podpísanej správy nie je možné povolenie odberu vôd vodoprávnym orgánom).
- Pr. dĺžka kompletného vybavenia novej závlahovej studne na odber podzemných vôd v kategórií B (nad 1250 m³/mesiac) je v praxi 2-3 roky.
- Pr. dĺžka vybavenia povolenia na odber z povrchových vôd pre závlahu do 10ha na malé prenosné čerpadlo je v praxi 1 rok (začínajúci poľnohospodár kolabuje)
- Pr. dĺžka vybavenia povolenia a zmluvy na odber povrchových vôd z ČS existujúcej závlahy do 500 ha je v praxi min. 1 rok (navzdory kladným stanoviskám §16a č. 364/2004 Z.z.+§ 82 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z. Z.)
- Pr. dĺžka len zisťovacieho konania závlahovej rúrovej siete do 500 ha je v praxi 9 – 12 mesiacov (zákon č. 24/2006 Z.z. EIA udáva 3 mesiace).
- Pr. dĺžka vybavenia novej závlahovej rúrovej siete s ČS do 500 ha je v praxi 4 roky

5

Praktické opatrenia v oblasti vôd na zrýchlenie adaptácie SR k zmene klímy (nie len na papieri)

- Zjednodušenie procesu povoľovania malých vodných stavieb (napr. studní bez ÚR)
- Zadefinovanie „drobných vodozadržných stavieb na ohlášku“ k zvýšeniu kapacity zachytávania vôd (vsakovacích záhrad, tóní a mokradí, malých nádrží...)
- Úprava aktuálnych prahových hodnôt závlah (ha) v prílohe č. 8 EIA zákona č. 24/2006 Z.z. („500 ha závlaha nie je veľkou závlahou!“)
- Obnovy existujúcich závlah z minulého storočia s povoleným zdrojom vody úplne vyňať z povinnosti EIA (rekonštrukcia existujúcich závlah režimom „kus za kus“)
- Vyčistenie existujúcich vodných nádrží od dnových sedimentov a ich zhodnotenie
- Prehodnotenie existujúcich melioračných stavieb z dôvodu zmeny klímy
- Príprava implementácie nariadenia ES 2020/741 pre využitie regenerovanej vody

6

Ďakujem Vám za pozornosť.

Skúsme to jednoduchšie!

Mgr. Michal Rácik

Mobil: 00421948308268,

E-mail: racikmichal@gmail.com